

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžak/18/2017
Identifikačné číslo spisu: 1017200833
Dátum vydania rozhodnutia: 01.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1017200833.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): V. I., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Burundská republika, cestovný doklad č. T., posledný trvalý pobyt v zahraničí H. Z., mestská časť V., ulica X F., č. XX, mesto Z. W., Burundská republika, t.č. Pobytový tábor v Rohovciach, Slovenská republika, t.č. prechodný pobyt L. X, Z., Slovenská republika, právne zastúpeného Ligou za ľudské práva, občianske združenie, Štúrova 3, 811 02 Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia o neudelení azylu, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6SaZ/3/2017-81 zo dňa 22. augusta 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6SaZ/3/2017-81 zo dňa 22. augusta 2017 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného ČAS: MU-PO-201-60/2016-Ž zo dňa 21. apríla 2017 v časti o neudelení azylu z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Sťažovateľovi právo na náhradu trov konania p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Žalovaný rozhodnutím ČAS: MU-PO-201-60/2016-Ž zo dňa 21.04.2017 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) v zmysle § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 480/2002 Z.z.“) neudelil sťažovateľovi azyl a súčasne v zmysle § 13a a § 20 ods. 4 zák. č. 480/2002 Z.z. mu poskytol doplnkovú ochranu na dobu 1 roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia.

2. V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia uviedol, že po transfere z územia Francúzskej republiky na územie Slovenskej republiky dňa 12.10.2016 podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (ďalej len „Dublinské

nariadenie") sa so sťažovateľom v zmysle znenia § 4 ods. 6 zák. č. 480/2002 Z.z. začalo azylové konanie. Tento ako dôvod žiadosti o udelenie azylu dňa 24.10.2016 uviedol, že je hľadanou osobou, je príslušníkom etnika Tutsi a krajina pôvodu zrušila právomoc medzinárodného trestného tribunálu v Haagu, čím sa príslušníci vládnej moci cítia beztrestní.

3. Žalovaný preskúmané rozhodnutie odôvodnil tým, že v prípade sťažovateľa neboli splnené podmienky pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky, nakoľko je zrejmé, že pred opustením krajiny pôvodu nečelil žiadnym problémom či už zo strany štátu alebo zo strany neštátnych pôvodcov, ktoré by bolo možné subsumovať pod pojem prenasledovanie v zmysle § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. Sťažovateľ z krajiny pôvodu odišiel legálne za účelom návštevy kamarátky a sestry, ktoré žijú na území Slovenskej republiky s úmyslom vrátiť sa späť, sám nečelil žiadnej forme prenasledovania v zmysle § 2 písm. d) zák. č. 480/2002 Z.z. a nepreukázal opodstatnenosť jeho obáv z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine.

4. Okrem subjektívneho prvku sťažovateľa z obavy pred prenasledovaním, teda obavy pred Imbonerakure, v jeho prípade chýba objektívny prvok odôvodnenosti jeho strachu v zmysle Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 (ďalej len „Ženevský dohovor“) a zák. č. 480/2002 Z.z. Sťažovateľ pred opustením krajiny svojho pôvodu nemal objektívne žiadne problémy takého charakteru, ktoré by vychádzali z dôvodov uvedených v Ženevskom dohovore a v zák. č. 480/2002 Z.z. Žalovaný ďalej po zvážení dospel k záveru, že sťažovateľ nespadá do skupiny osôb, ktorým možno udeliť humanitný azyl. K možnosti udelenia azylu podľa § 10 zák. č. 480/2002 Z.z. žalovaný uviedol, že v prípade sťažovateľa neboli splnené podmienky pre jeho udelenie, nakoľko nemá na území Slovenskej republiky žiadnych rodinných príslušníkov s udeleným azylom.

5. Po ďalšom posúdení sťažovateľovej žiadosti sa žalovaný priklonil k záveru, že v prípade návratu sťažovateľa do krajiny pôvodu, s prihliadnutím na bezpečnostnú a politickú situáciu v krajine pôvodu, nemožno s dostatočnou istotou vylúčiť, že by nemohol byť ohrozený jeho život alebo nedotknuteľnosť jeho osoby z dôvodu nepriaznivej politicko-bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu. Preto poskytol sťažovateľovi medzinárodnú ochranu vo forme doplnkovej ochrany na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia.

II.

Konanie na Krajskom súde

6. Sťažovateľ podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Bratislave správnu žalobu vo veci azylu podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

- preskúmané rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci;
- preskúmané rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov a
- došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej.

7. Krajský súd v Bratislave v konaní podľa ust. § 207 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) zistil, že sťažovateľovi nebolo možné vyhovieť z nasledujúcich dôvodov.

8. Žalobný bod, v ktorom sťažovateľ namieta, že preskúmané rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci krajský súd nepovažoval za dôvodný. V prípade sťažovateľa neboli splnené podmienky pre udelenie azylu, nakoľko nebolo preukázané, že by bol v krajine pôvodu prenasledovaný, resp. že by mal dôvodnú obavu z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov, či príslušnosti k určitej sociálnej skupine a sám osobne nebol vystavený žiadnej forme prenasledovania v zmysle § 2 písm. d) zák. č. 480/2002 Z.z. Bolo nesporné, že sťažovateľ z krajiny pôvodu vycestoval legálne so súhlasom štátnych orgánov za účelom návštevy kamarátky a sestry, ktoré žijú na území Slovenskej republiky a mal úmysel vrátiť sa späť do krajiny pôvodu.

9. Ohľadom zadržania sťažovateľa krajský súd poukázal na to, že sa nejednalo o oficiálne zadržanie zo strany štátnych orgánov, v ten istý deň ako bol zadržaný bol aj prepustený bez akýchkoľvek iných následkov a nebolo v tejto súvislosti preukázané, že by bol záujmovou osobou zo strany policajných orgánov v krajine pôvodu. Taktiež nie je preukázané, že by sťažovateľ osobne mal problémy s príslušníkmi Imbonerakure a nemá ani nemal žiadny vzťah so skupinami odporu a nebol ani s nimi v žiadnom osobnom kontakte. Ničím nie je preukázané, že by sťažovateľ bol prenasledovaný pre politické presvedčenie počas jeho pobytu v krajine pôvodu, proti sťažovateľovi nebolo v krajine pôvodu vedené trestné konanie, nebol trestne stíhaný ani väznený, nemal problémy s armádou, políciou, súdmi ani s inými štátnymi orgánmi.

10. Humanitný azyl mu nebol udelený, nakoľko nespadá do skupiny osôb, ktorým ho možno udeliť. Taktiež neboli splnené podmienky na udelenie azylu v zmysle § 10 zák. č. 480/2002 Z.z., nakoľko nemá na území Slovenskej republiky žiadnych rodinných príslušníkov s udeleným azylom. Vzhľadom na bezpečnostnú a politickú situáciu v krajine pôvodu sťažovateľa mu bola poskytnutá doplnková ochrana na dobu 1 roka.

11. Ďalej uviedol, že vyhodnotením zisteného stavu a bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu možno dospieť k záveru, že síce existujú dôvody možného ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti osoby sťažovateľa, s ktorými by sa v prípade návratu do krajiny pôvodu mohol stretnúť, avšak doplnková ochrana je jednou z foriem medzinárodnej ochrany.

12. Žalobný bod, v ktorom sťažovateľ namieta, že preskúmané rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov krajský súd považoval za nedôvodný. Žalovaný podrobne opísal zistený stav veci, zrozumiteľným a logickým spôsobom uviedol svoju právnu úvahu ako vo vzťahu k vyhodnoteniu osoby sťažovateľ ako aj k dôvodom, na základe ktorých dospel k záveru, že sťažovateľ nespĺnil zákonom predpísané predpoklady pre udelenie azylu. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je nepochybné, aký skutkový stav žalovaný v konaní zistil, ako sa vysporiadal s jednotlivými tvrdeniami sťažovateľa aj jeho právnej zástupkyne ako aj to, na základe akých skutočností nebol sťažovateľovi udelený azyl.

13. Napokon krajský súd nepovažoval za dôvodný ani žalobný bod, v ktorom sťažovateľ namieta, že došlo k podstatnému porušeniu ustanovení v konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej, nakoľko žalovaný dôsledne postupoval v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) ako aj so zák. č. 480/2002 Z.z.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

14. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v

- § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p., t.j. krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces;

- § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a

- § 440 ods. 1 písm. h) S.s.p., t.j. krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

15. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že

- napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený, nakoľko sa nezaobera väčšinou podrobne namietaných skutočností, ktoré boli v správnej žalobe označené ako dôvody nezákonnosti

preskúmaného rozhodnutia. Takýmto postupom krajský súd znemožnil účastníkovi konania, aby sa uskutočnilo jeho právo na súdnu ochranu v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a s § 2 S.s.p. V spojitosti s výkladom kasačného dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p. sťažovateľ poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn 10Szak/10/2016 a uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 378/08-55 zo dňa 16.12.2008;

- krajský súd sa v odôvodnení len stručne a povrchno, prípadne vôbec nezaoberal obsahom čiastkových námietok týkajúcich sa nesprávneho právneho posúdenia preukázania splnenia opodstatnenosti obáv z prenasledovania z dôvodov podľa Ženevského dohovoru. Nesprávne právne posúdenie, resp. nedostatočné odôvodnenie namietal osobitne v týchto bodoch:

· nesprávne právne posúdenie toho, či hrozí zaobchádzanie/konanie, ktorému by sťažovateľ čelil zo strany štátu, je prenasledovaním alebo nie,

· nesprávny právny výklad/posúdenie zo strany žalovaného, že na preukázanie opodstatnenosti obáv z prenasledovania je podmienkou preukázanie minulého prenasledovania,

· nesprávne právne posúdenie preukázania rasových/etnických dôvodov, pridaním nadbytočnej požiadavky selektívnosti, ktorá nemá oporu v § 8 zák. č. 480/2002 Z.z.,

· nesprávny právny výklad pripisovaných politických názorov, ktoré sú relevantným dôvodom prenasledovania podľa § 8 v kombinácii s §19a ods.6 zák. č. 480/2002 Z.z.;

- má za to, že nezákonné zadržanie v súvislosti s asociáciou s politickým oponentom v čase prepuknutia politickej krízy v krajine pôvodu, možno kvalifikovať ako vážne porušenie základných ľudských práv v súlade s §2 písm. d) zák. č. 480/2002 Z.z.;

- konštatovaním, že doplnková ochrana je jednou z foriem medzinárodnej ochrany, nemožno odôvodniť neudelenie azylu, ani sa vyviniť z riadneho preskúmania žiadosti o azyl podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. a taktiež sa týmto záverom nemožno zbaviť povinnosti preskúmať námietky v správnej žalobe týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia;

- pokiaľ krajský súd zdôrazňuje, že je preukázaná hrozba vážneho a individuálneho ohrozenia života a nedotknuteľnosti sťažovateľa, takto pomenovaná hrozba jednoznačne napĺňa aj definičné znaky prenasledovania tak ako je definované v § 2 písm. d) zák. č. 480/2002 Z.z., teda ako závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv (absolútne ľudské práva podľa čl. 15 ods.2 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv (ďalej len „Dohovor“)) alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom. Vážne a individuálne ohrozenie života (čl. 2 Dohovoru) alebo nedotknuteľnosti osoby (čl. 2 až 5 Dohovoru) možno subsumovať nielen pod pojem vážne bezprávie ale aj pod pojem prenasledovanie. Podstatou sporu je tak definičný znak, ktorým je dôvod tohto ohrozenia;

- v konaní bolo jednoznačne preukázané, že sťažovateľove obavy z prenasledovania sú opodstatnené z dôvodu prelinania politických dôvodov s dôvodom jeho etnickej príslušnosti k etniku Tutsi;

- bolo preukázané, že príslušníci etnickej skupiny Tutsi sú vládnuou stranou a prezidentom vnímaní ako politickí oponenti a sú systematicky prenasledovaní, zatýkaní, mučení počas takéhoto zatknutia a v najhorších prípadoch vystavení násilnému zmiznutiu alebo zabitiu;

- argumentácia tzv. neselektívnosťou prenasledovania všetkých príslušníkov etnickej skupiny Tutsiov je nesprávna, nakoľko nemá oporu v §8 zák. č. 480/2002 Z.z. ani v definícii utečenca podľa Ženevského dohovoru;

- dôvod, pre ktorý žiadal sťažovateľ ochranu možno subsumovať pod opodstatnené obavy z prenasledovania zo strany burundských štátnych orgánov a Imbonerakure za pripísané opozičné politické názory oponujúce režimu prezidenta Nkurunzizu;

- v konaní došlo k porušeniu pravidla „v pochybnostiach v prospech žiadateľa o azyl“ (§ 19a ods. 3 zák. č. 480/2002 Z.z.);

16. Záverom navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie v časti o neudelení azylu zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

B)

17. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zdôraznil, že v konaní nebolo preukázané, že sťažovateľ bol v krajine pôvodu prenasledovaný z dôvodov vymedzených v zák. č. 480/2002 Z.z. Poukázal na to,

že u sťažovateľa nešlo o oficiálne zadržanie, ktoré nariadili príslušné štátne orgány a nie je možné tvrdiť, že bol záujmovou osobou burundských policajných orgánov. V deň jeho zadržania bol aj prepustený bez akýchkoľvek iných dôsledkov.

18. Tvrdenie o sledovaní sťažovateľa skupinou Imbonerakure sa zakladá výlučne na jeho pociate, pričom sa nepreukázalo, že by bol v minulosti cieľom jej záujmu. Sťažovateľ nemá ani nemal žiadny vzťah so skupinami odporu, ktoré pôsobia v Burundskej republike a nikdy s nimi nebol v žiadnom kontakte a ide výlučne o jeho domnienku, že kontakt s vedúcim jeho diplomovej práce stačil na to, aby mu bolo pripisované nejaké politické presvedčenie.

19. Sťažovateľ sa počas svojej činnosti v krajine pôvodu v nej pohyboval bez problémov, prichádzal do styku s rôznymi inštitúciami či štátnymi orgánmi a to aj po jeho jednodňovom zadržaní ako aj po návrate z dlhšieho pobytu v Rwande a nič nenasvedčovalo tomu, že by mal byť prenasledovaný z dôvodu ním pripisovaného politického presvedčenia počas jeho pobytu v krajine pôvodu. Sťažovateľ svoj legálny odchod z krajiny pôvodu nepovažoval a ani nepovažuje za trvalý, vycestoval so súhlasom štátnych orgánov za účelom návštevy Slovenskej republiky s úmyslom sa vrátiť späť. Proti sťažovateľovi nebolo v krajine pôvodu vedené trestné konanie, nebol trestne stíhaný ani väznený, nemal problémy s armádou, políciou, súdmi ani inými štátnymi orgánmi a okrem jeho subjektívneho prvku strachu z prenasledovania chýba objektívny prvok odôvodnenosti jeho strachu v zmysle Ženevského dohovoru.

20. V prvostupňovom správnom konaní nedošlo k žiadnemu pochybeniu, sťažovateľova žiadosť bola posúdená zákonným spôsobom a všetky okolnosti uvádzané sťažovateľom boli posúdené individuálne ako aj vo všetkých relevantných súvislostiach. Sťažovateľ nesplnil základné predpoklady na udelenie azylu a v jeho prípade nebola preukázaná opodstatnenosť jeho obáv z prenasledovania. Preto žalovaný záverom navrhol, aby kasačný súd podanú kasačnú sťažnosť zamietol.

III.

Právny názor kasačného súdu

21. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave je potrebné zmeniť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku (§ 462 ods. 2 S.s.p.).

22. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 1. februára 2018 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 206 ods. 4 S.s.p. pre správny súd je rozhodujúci stav veci v čase vyhlásenia alebo v čase vydania jeho rozhodnutia.

Podľa čl. 46 ods. 3 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (prepracované znenie) (ďalej len „procedurálna smernica“) v záujme dosiahnutia súladu s odsekom 1 členské štáty zabezpečia, aby účinný opravný prostriedok zahŕňal posúdenie skutkových aj právnych otázok v plnom rozsahu ex nunc vrátane prípadného posúdenia potrieb medzinárodnej ochrany podľa smernice 2011/95/EÚ, a to aspoň v rámci konania o opravnom prostriedku pred súdom prvého stupňa.

23. Z obsahu administratívneho spisu vyplynulo, že sťažovateľ od 01.01.2013 pracoval pre lokálny projektový líder pridelený k slovenskej lekárskej a sociálnej misii v Burundi a prácu vykonával až do odchodu z krajiny pôvodu. Dňa 20.01.2016 vycestoval letecky z krajiny pôvodu. V rámci platných víz sa zdržal v Bratislave do 19.02.2016, kedy odcestoval do Francúzskej republiky, kde požiadal o udelenie azylu. Dňa 24.10.2016 počas doplňujúceho pohovoru uviedol, že v čase jeho vycestovania z krajiny pôvodu neplánoval žiadať o azyl a dôvody jeho žiadosti o azyl vznikli až počas jeho pobytu v Slovenskej republike, približne 11. až 12.02.2016. Ďalej uviedol, že počas pobytu v Burundi dňa 05.05.2015 sa stretol so školiteľom svojej diplomovej práce H. I., ktorý bol politicky aktívny a bol prenasledovaný príslušníkmi polovojskej provládnej zložky menom Imbonerakure.

24. Uviedol, že dňa 11.05.2015 bol zatknutý zmiešanými príslušníkmi burundskej polície a armády a vtedy si uvedomil, že aj on bol sledovaný príslušníkmi Imbonerakure. Dňa 11.05.2015 o 9.30h bol umiestnený do cely policajnej stanice v Rutovu a bol mu odovzdaný dokument, v ktorom sa uvádzalo že v súvislosti s jeho osobou prebieha vyšetrovanie a že je podozrivý zo spáchania trestného činu podnecovania nepokojov. Kópiu tohto dokumentu predložil žalovanému v konaní ako dôkaz. Dňa 11.05.2015 ho navštívil brat G. a potom na základe vyjednávania policajtov s jeho bratom bol 11.05.2015 o 22.30h prepustený. Nedali mu nič podpísať, a preto si myslí, že jeho zadržanie bolo nelegálne. Následne po krátkodobom pobyte s bratom v Rwande sa obaja vrátili do Burundi a pokračovali v práci.

25. Sťažovateľ uviedol, že v januári 2016 nedošlo k dohovoru medzi prezidentom a opozíciou, nastala séria zatýkaní a dňa 12.02.2016 (t.j. po vycestovaní z krajiny pôvodu do Slovenskej republiky) mu brat G. zavolať, „že všetko je stratené, žalobca má ostať tam kde je a on uteká do Rwandy“ a zároveň mu cez internet poslal dokument - oznámenie o hľadanej osobe datovaný dňa 12.02.2016. Sťažovateľ uviedol, že jeho brat dostal rovnaký dokument.

26. Ďalej uviedol, že je príslušníkom etnika Tutsi a "v správe OSN zo dňa 26.09.2016 sa explicitne uvádza, že Burundi sa nachádza v stave, ktorý pripomína stav pred rwandskou genocídou". Príslušníci etnika Tutsi sú z dôvodu, že nie sú členmi alebo sympatizantmi vládnej moci považovaní za nepriateľov štátu.

27. Podľa prekladu dokumentu, ktorého kópiu sťažovateľ predložil žalovanému, je tento stíhaný za „účasť na povstaleckom hnutí a za odmietnutie predvolania". Z rovnakého dôvodu je stíhaný aj brat sťažovateľa. Sťažovateľ doplnil, že sa aktívne zúčastnil manifestácie 2 až 3 krát v júni 2015, avšak jednalo sa o mierovú manifestáciu.

28. Dostupné informácie o krajine pôvodu sťažovateľa hovoria o množstve dôkazov o závažných porušeníach ľudských práv zo strany vlády a ľudí s ňou spojených, ktoré by mohli predstavovať zločiny proti ľudskosti. Boli zdokumentované stovky prípadov mimosúdnych popráv, cieleného zabíjania, svojvoľného zadržavania, mučenia a sexuálneho násillia (aj na zadržovaných mužoch). Popravy boli páchané vo veľkom meradle zo strany bezpečnostných síl, často s podporou mládežníckeho hnutia Imbonerakure a väčšina obetí bola proti, alebo bola považovaná za oponentov tretieho mandátu prezidenta krajiny pôvodu. (MU-ODZS-2017/000197-002 č.l. 140-142 administratívneho spisu).

29. Podľa správy CGRS-CEDOCA - Úradu generálneho komisára pre utečencov a osoby bez štátnej príslušnosti (Belgicko), COI oddelenie, „stačí, ak bola osoba spájaná s niekým zapojeným do protivládnych demonštrácií, či politickej opozície, aby sa stala cieľom, predovšetkým zo strany Imbonerakure". Z ďalších správ o krajine pôvodu vyplynulo, že zatýkanie v krajine prebieha na etnickom základe, pričom polícia sa zameriava hlavne na Tutsiov a niektoré zdroje uvádzajú, že zločiny páchané v krajine pôvodu môžu byť kvalifikované ako zločiny proti ľudskosti a môžu vyústiť do genocídy. Terčom násillia sú Tutsiovia, ktorí sú pre ich etnickú príslušnosť považovaní za oponentov režimu (MU-ODZS-2016/000469-009 č.l. 81-99 administratívneho spisu).

30. Z vyššie prezentovaných informácií o krajine pôvodu teda vyplývajú obavy z konania, naplňujúceho

definičné znaky prenasledovania, a to zo strany štátu, ako aj zo strany neštátnych subjektov. Je zároveň nesporné, že sa jedná o konanie, ktoré je podľa dostupných informácií primárne politicky motivované, teda namierené proti oponentom režimu a ich známym, pričom za takéto osoby sú považovaní najmä príslušníci etnika Tutsi.

31. Neobstojí preto argument krajského súdu o „neoficiálnom zadržaní“, resp. o legálnom vycestovaní sťažovateľa so súhlasom štátnych orgánov v krajine pôvodu. Takéto konanie (zadržanie) samo osebe nemusí nasvedčovať tomu, že by žiadateľ o azyl mohol po návrate do krajiny pôvodu čeliť prenasledovaniu, a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že bol v rovnaký deň prepustený a do vycestovania z krajiny sa s ďalšími problémami nestretol. Avšak sťažovateľ v priebehu konania uviedol, že sa rozhodol podať žiadosť o udelenie azylu až počas pobytu na území Slovenskej republiky, nakoľko sa dozvedel, že v krajine pôvodu je hľadanou osobou, čo napokon vyplynulo aj z prekladu kópie oznámenia o pátraní po sťažovateľovi pre účasť na povstaleckom hnutí a za odmietnutie predvolania. Z vyššie uvedených správ pritom vyplynuli obavy zo zatýkania príslušníkov etnickej skupiny Tutsi z dôvodu ich skutočnej alebo prisudzovanej politickej oponentúry, neľudské zaobchádzanie vo väzení, resp. mimosúdne popravy a mučenie zo strany Imbonerakure.

32. V zmysle § 8 písm. a) zák. č. 480/2002 Z.z. nie je nevyhnutné, aby sa žiadateľ v krajine pôvodu stal obeťou prenasledovania, nakoľko minimálnou požiadavkou pre udelenie azylu v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia je opodstatnená obava z prenasledovania z tam uvedených dôvodov. Predchádzajúca skúsenosť žiadateľa nie je nevyhnutná nakoľko konanie o medzinárodnej ochrane je špecifickým okrem iného tým, že ide o prospektívne rozhodovanie, t.j. posudzuje sa opodstatnenie strachu z prenasledovania či riziko vážneho bezprávia v budúcnosti (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sža/19/2016 zo dňa 09.01.2017, sp. zn. 1Sža/17/2014 zo dňa 29.07.2014). Sťažovateľ správne poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1Sža/17/2016 zo dňa 11.10.2016, podľa ktorého „vo všeobecnosti by mal byť strach žiadateľa o medzinárodnú ochranu opodstatnený, ak je schopný primeraným spôsobom dokázať, že jeho ďalší pobyt v krajine jeho pôvodu sa pre neho už stal z niektorého z dôvodov uvedených v definícii neznesiteľný resp. by sa stal neznesiteľným, keby sa tam vrátil. Takéto úvahy nemusia nevyhnutne vychádzať z osobnej skúsenosti žiadateľa, , ale to čo sa stalo príbuzným, priateľom alebo iným príslušníkom tej istej sociálnej skupiny môže nasvedčovať tomu, že jeho obavy z toho, že sa sám stane obeťou prenasledovania, sú opodstatnené, preto pojem obavy sa vzťahuje nielen na osoby, ktoré už boli prenasledované, ale tiež na osoby, ktoré sa chcú vyhnúť situáciám prinášajúcim riziko prenasledovania.“

33. Napokon ustálená rozhodovacia prax kasačného súdu uznáva aj prípady tzv. utečencov na mieste („sur place“) teda osôb, u ktorých obava z prenasledovania v krajine pôvodu vznikne až v dobe ich pobytu na území cudzieho štátu, a to v dôsledku zmeny politickej, národnostnej či náboženskej situácie v krajine pôvodu, alebo v dôsledku verejných aktivít týchto osôb vyvíjaných až v cudzom štáte proti vládnucemu režimu v krajine pôvodu. Priznanie statusu utečenca sur place prináleží štátu, v ktorom sa osoba priznania takého postavenia dovoľáva. Nie každá zmena v osobnej situácii osoby domáhajúcej sa priznania takéhoto postavenia je tomto prípade relevantná. Musí ísť o takú zmenu, ktorá sa týka jedného z dôvodov uvedených v § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sža 13/2008 zo dňa 01.07.2008)

34. Pokiaľ však ide o situáciu sťažovateľa, je nesporné, že žalovaný v administratívnom konaní vyhľadal dostupné informácie o krajine pôvodu sťažovateľa, pričom sa zameril na postavenie príslušníkov etnickej skupiny Tutsi, súčasnú politickú a bezpečnostnú situáciu v krajine pôvodu ako aj na správy o činnosti štátnych orgánov a iných neštátnych pôvodcov prenasledovania. Žalovaný podľa kasačného súdu dostatočne podrobne objasnil skutkový stav veci. Avšak pokiaľ ide o právne posúdenie veci, kasačný súd sa nestotožnil so závermi krajského súdu, a teda ani s argumentáciou žalovaného ohľadom opodstatnenosti sťažovateľových obáv z prenasledovania, a to s ohľadom na už vyššie prezentované zistenia o zjavne diskriminačnom konaní štátnych orgánov namierenom voči príslušníkom etnickej skupiny Tutsi, pre ich (prisudzované) politické presvedčenie. Navyše zo sťažovateľom predložených dôkazov (oznámenie o pátraní) vyplýva podľa názoru kasačného súdu vysoká pravdepodobnosť, že by

sťažovateľ mohol byť cieľom takéhoto konania.

35. Ďalej kasačný súd k uplatneným sťažnostným bodom dodáva, že špecifikom konania vo veci medzinárodnej ochrany je zásada, že pri splnení daných podmienok sa uplatňuje pravidlo " v prípade pochybností v prospech žiadateľa o medzinárodnú ochranu " ("benefit of doubt"). Ak sú dané skutočnosti, na základe ktorých možno predpokladať, že k porušeniu základných ľudských práv a slobôd žiadateľov o azyl došlo, alebo mohlo by vzhľadom na postavenie žiadateľa v spoločnosti, s prihliadnutím na jeho presvedčenie, názory, správanie atď ., dôjsť, a správny orgán nemá dostatok dôkazov o tom, že to tak nebolo, alebo nemohlo by v budúcnosti byť, potom tieto skutočnosti musí správny orgán v situácii dôkaznej núdze zohľadniť, a to v prospech žiadateľa o azyl. Je na správnom orgáne, aby preukázal či vyvrátil pravdivosť žiadateľových tvrdení, a to buď úplne nevyvrátiteľne zistením presných okolností viažucich sa na tvrdenie žiadateľa o azyl, alebo aspoň s takou mierou pravdepodobnosti, ktorá nevyvoláva zásadné pochybnosti o správnosti úsudku správneho orgánu.

36. Žalovaný sa vyššie uvedenými požiadavkami neriadil. Krajský súd sa so závermi žalovaného stotožnil, avšak jeho argumentácia je nedostatočná. Len stroho konštatuje, že sťažovateľ nesplnil podmienky pre udelenie azylu, pričom takéto závery iba stručne podopiera jednostrannými informáciami o krajine pôvodu, resp. informáciami uvedenými samotným sťažovateľom, ktoré vykladá v jeho neprospech a to bez komplexného zhodnotenia všetkých skutočností, ktoré v priebehu konania vyplynuli najavo. Napokon, niektorými námietkami sťažovateľa sa nezaoberal vôbec. Preto pokiaľ krajský súd považoval závery žalovaného o nepreukázaní opodstatnenosti obáv z prenasledovania za správne, rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia.

37. Sťažovateľ v dôvodoch kasačnej sťažnosti uviedol, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ustanovenie § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p. nepochybne špecifikuje odňatie možnosti konať pred súdom (denegatio iustitiae), t.j. že ide o tak procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Správny súdny poriadok. Sťažovateľ namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku, nakoľko krajský súd sa nezaoberal väčšinou podrobne namietaných skutočností, ktoré boli v správnej žalobe označené ako dôvody nezákonnosti preskúmaného rozhodnutia.

38. V zmysle rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

39. Podľa názoru kasačného súdu odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu neposkytuje dostatok argumentačných podkladov na posúdenie ako sa vysporiadal s postupom žalovaného pri vydaní preskúmaného rozhodnutia, akými vlastnými úvahami sa súd riadil pri utváraní záveru o skutkovom a právnom stave veci a posudzovaní relevancie obsahu právnej argumentácie a námietok sťažovateľa uplatnených v správnej žalobe. Krajským súdom v odôvodnení vyslovené konštatovanie o tom, že sťažovateľ nesplnil podmienky pre udelenie azylu len so stručným načrtnutím dôvodov a preto správnu žalobu ako nedôvodnú zamietol je nepresvedčivé a predčasné a ako také neposkytujúce dostatočne jasný, zrozumiteľný a náležité odôvodnený výsledok svojej rozhodovacej činnosti, tak „aby sťažovateľ nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú." (III. ÚS 311/07) a aby v dôsledku nerešpektovania uvedených požiadaviek, sťažovateľ nemusel v podstatnom obsahu opakovať námietky vznesené už v správnej žalobe pred krajským súdom aj v kasačnej sťažnosti proti jeho rozsudku.

V.

40. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie v spojení s konaním, ktoré mu predchádzalo, trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

41. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, trovy tohto konania priznal. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.